

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії ЗВО «УТМ»

Тетяна Шестаковська
Тетяна ШЕСТАКОВСЬКА

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання за спеціальністю

D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

для здобуття ступеня бакалавра

Галузь знань

D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність

D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

Чернігів 2025

Програма фахового іспиту для вступу на навчання за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для здобуття ступеня бакалавра

РОЗРОБНИКИ:

Клименко Т.В.	к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів
Гливенко В.В.	к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів
Марченко Н.А.	к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів

Програма фахового іспиту для вступу на навчання за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для здобуття ступеня бакалавра затверджена Приймальною комісією ЗВО «УТМ протокол» № 4 від 26 березня 2025 року.

Відповідальний секретар Приймальної комісії Ганна ЦИГАНЕНКО

I. ВСТУП

Фаховий іспит для вступу на навчання за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для здобуття ступеня бакалавра має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок вступників, необхідних для опанування ними освітньо-професійної програми за відповідною спеціальністю та проходження конкурсу.

Мета фахового іспиту – формування контингенту здобувачів вищої освіти, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін професійної підготовки фахівця освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», шляхом оцінювання рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Програма фахового іспиту охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь вступника, який бажає навчатись з метою одержання освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Програма фахового іспиту має інтегрований характер та включає питання трьох блоків:

Блок 1. Фінанси.

Блок 2. Гроші та кредит.

Блок 3. Податкова система.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Успішне засвоєння освітньо-професійної програми підготовки за освітнім ступенем «бакалавр» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» потребує від вступника наявності здібностей до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі соціально-економічних і професійно-орієнтованих дисциплін. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою. Відбір вступників для зарахування здійснюється на конкурсній основі.

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ІСПИТУ

При вступі за конкурсним відбором для здобуття ступеня бакалавра осіб, які вступають на основі вже здобутого ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за іншою спеціальністю, зараховуються результати фахового іспиту та розгляду мотиваційних листів.

Вступне випробування у ЗВО «УТМ» проводиться у вигляді фахового іспиту.

Тривалість вступного випробування – 3 години, протягом якого вступник може в будь-який час приєднатись до тестування.

У пакет комплексного фахового іспиту входять 200 тестових завдань закритої форми, які містять одну правильну відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Фаховий іспит оцінюється за 200-бальною шкалою.

У випадку початку у вищезазначений час повітряної тривоги, тестування буде скасовано, а у вступника з'являється можливість повторно здати фаховий іспит в інший день (про день та час проведення такого іспиту буде проінформовано додатково).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО БЛОКІВ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВИЙ ІСПИТ

БЛОК 1. «ФІНАНСИ»

1. Ринкова модель фінансових відносин.
2. Сутність та функції фінансів.
3. Сутність і структурна побудова фінансової системи.
4. Організаційні засади функціонування фінансової системи України.
5. Сутність, складові та типи фінансової політики.
6. Характеристика фінансового механізму.
7. Сутність бюджетного устрою та бюджетної системи.
8. Принципи побудови бюджетної системи.
9. Бюджетний процес в Україні.
10. Характеристика та функції учасників бюджетного процесу.
11. Державний контроль за дотриманням бюджетного законодавства.
12. Бюджетна класифікація.
13. Сутність, джерела формування та класифікація доходів бюджету.
14. Сутність, склад і структура видатків державного бюджету.
15. Принципи і форми бюджетного фінансування.
16. Дефіцит і профіцит бюджету.
17. Місце та призначення місцевих фінансів.
18. Місцеві бюджети та їх структурні компоненти.
19. Сутність та форми державного кредиту.
20. Класифікація державних позик.
21. Обслуговування державного боргу та управління ним.
22. Сутність та функції фінансів підприємств.
23. Фінансові ресурси підприємства: сутність та класифікація.
24. Формування фінансових результатів діяльності підприємства.
25. Фінансовий механізм підприємства.
26. Сутність грошового обороту і системи розрахунків на підприємстві.
27. Форми готівкових і безготівкових розрахунків, порядок використання платіжні документи.
28. Сутність та класифікація грошових потоків підприємства.
29. Фактори, які впливають на грошові потоки підприємства.
30. Сутність та класифікація активів підприємства.
31. Поняття ліквідності активів.
32. Джерела фінансування діяльності підприємства та способи залучення капіталу.
33. Сутність і функції фінансів домогосподарств.

34. Бюджет домогосподарств.
35. Заощадження домогосподарств.
36. Основні поняття страхування.
37. Функції та принципи страхування.
38. Сутність та функції страхового ринку.
39. Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку.
40. Суб'єкти страхового ринку.
41. Класифікація страхування.
42. Характеристика форм проведення страхування.

БЛОК 2. «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

1. Сутність, якісні властивості та функції грошей.
2. Поняття грошового обігу як процесу руху грошей.
3. Економічна основа та загальна схема грошового обігу.
4. Грошова маса та її структура.
5. Швидкість обігу грошей.
6. Закон грошового обігу.
7. Механізм регулювання грошової маси.
8. Сутність та структура грошового ринку.
9. Об'єкти та суб'єкти грошового ринку.
10. Попит і пропозиція грошей.
11. Сутність та форми інфляції.
12. Причини інфляційних процесів.
13. Показники вимірювання інфляції.
14. Сутність та основи функціонування валютного ринку.
15. Основні види валютних операцій.
16. Валютний курс: сутність, основи формування та види
17. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи в Україні.
18. Правові основи функціонування, завдання та функції НБУ.
19. Інструменти грошово-кредитної політики НБУ.
20. Облікова ставка.
21. Сутність, функції та види комерційних банків.
22. Основні види операцій комерційних банків (депозитні, кредитні, касово-розрахункові, валютні операції, операції з цінними паперами та з банківськими металами).
23. Нетрадиційні операції та банківські послуги (лізингові, факторингові, форфейтингові операції, послуги зі зберігання цінностей та ін.).
24. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, його статус, функції та завдання.
25. Необхідність та сутність кредиту.
26. Функції кредиту.
27. Принципи кредитування.
28. Форми та види кредиту.

29. Суб'єкти кредитних відносин.
30. Характеристика основних видів кредитних операцій.
31. Фінансові посередники: їх функції та типи.

**ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО БЛОКІВ
«ФІНАНСИ» І «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»**

1. Волкова В.В., Волкова Н.І. Гроші і кредит: навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
2. Голюк В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. Київ: КПІ ім. І. Сікорського, 2017. 340 с.
3. Гроші і кредит : підручник / В. Ю. Світлична ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.
4. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І.Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилякова, О. П. Близнюк. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
5. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилякова О.В. та ін. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.
6. Гроші та кредит : навч. посібник / С. П. Стеценко, В. В. Титок, Н.В. Лисиця [та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт.- Київ : КНУБА, 2024. 227 с.
7. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
8. Івашко О. А. Теорія фінансів : навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і перероб.] . Київ : 7БЦ, 2021. 408 с.
9. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В., Н. С. Вавдіюк Л. М. Черчик. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д.е.н., проф. М. І. Карліна. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.
10. Коренюк, П. І., Коренюк Л. В. Левандівський О. Т. Гроші і кредит : навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 402 с.
11. Кречотень І.М., Худолій Ю.С., Максименко О.С. Гроші та кредит : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 113 с.
12. Світлична В. Ю. Гроші і кредит : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. 191 с.
13. Стеценко С.П. Гроші та кредит : навчальний посібник. Київ : КНУБА, 2024. 228 с.
14. Стеценко С.П. Фінанси : навчальний посібник. Київ : КНУБА, 2024. 192 с.
15. Фінанси : навч. посібник / С. П. Стеценко, В. В. Титок, Н. В. Лисиця [та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2024. 189 с.
16. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с.

17. Фінанси : підруч. / В. П. Горин, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко [та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : ЗУНУ, 2024. 632 с.

18. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник / Політило М.П., Хома І.Б., Чубка О.М., Ярошевич Н.Б., Якимів А.І. Львів: Новий Світ-2000. 2022. 234 с.

19. Фінанси: підручник / [І. О. Лютий та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук., проф., заслуж. економіста України І. О. Лютого. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2023. 715 с.

20. Щетинін А.І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.

БЛОК 3. «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

1. Сутність, види, визначення податків і зборів.
2. Характерні ознаки та функції податків.
3. Основні напрями податкового регулювання.
4. Елементи податку: суб'єкт (платник), об'єкт оподаткування, база оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, ставка податку та ін. Класифікація податків, її ознаки.
5. Види прямих та непрямих податків.
6. Поняття податкової системи, основні принципи її побудови.
7. Структурна побудова податкової системи, фактори, що визначають її структуру.
8. Організаційне забезпечення функціонування податкової системи.
9. Сутність, мета та завдання податкової політики.
10. Принципи податкової політики.
11. Типи та методи податкової політики.
12. Сутність та функції податкового механізму.
13. Характеристика елементів податкового механізму.
14. Державна податкова служба (ДПС): структура, функції та організація роботи.
15. Оподаткування податком на прибуток підприємств. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств та його сплати. Декларація з податку на прибуток.
16. Платники податку на додану вартість. Визначення об'єкта оподаткування. Порядок визначення бази оподаткування. Розміри ставок податку. Податковий кредит.
17. Оподаткування доходів фізичних осіб. Характеристика платників податку. Об'єкт і база оподаткування. Загальний оподатковуваний дохід. Податкова знижка для платника податку. Ставки податку на доходи фізичних осіб. Податкові соціальні пільги.
18. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності: загальна характеристика. Єдиний податок. Дохід платника єдиного податку. Об'єкт

оподаткування для платників єдиного податку. База оподаткування податком для платників єдиного податку, ставки оподаткування.

19. Оподаткування акцизним податком. Суб'єкти, об'єкти акцизного податку. База оподаткування. Перелік підакцизних товарів, ставки податку.

20. Сутність екологічного податку. Об'єкт та база оподаткування. Платники екологічного податку.

21. Поняття, об'єкти та суб'єкти рентної плати. Складові рентної плати.

22. Склад місцевих податків і зборів, порядок їх справляння.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО БЛОКУ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

1. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. Київ: Знання України, 2019. 567 с.

2. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики. Навчальний курс: навч. посіб. / О. О. Воронська. 4-те вид. Дніпро : «Акцент ПП», 2021. 532 с.

3. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

4. Матвійчук Н. М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.

5. Матвійчук Н.М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.

6. Податкова система : навч. посібник / В. Л. Андрущенко, В. О. Осмятченко, Т. В. Тучак [та ін.] ; Ун-т держ. фіскал. служби України. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2020. 492 с.

7. Податкова система : навчальний посібник / Ю.Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О.Є. Найденко та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.

8. Податкова система: конспект лекцій : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 119 с.

9. Податкова система: навчальний посібник / Волохова І. С., Дубовик О.Ю., Слатвінська М. О. та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

10. Податковий кодекс України: Закон України від 2 груд. 2010 року № 2755-VI. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

11. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Результати фахового іспиту за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» оцінюються за 200-бальною шкалою: за результатами тестового контролю вступник отримує максимальну 200 балів (1 бал × 200 тестів).

Підсумкова оцінка фахового вступного іспиту складається із загальної оцінки за всі завдання. Вступник може набрати від 0 до 200 балів включно.

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань в розрізі блоків:

Завдання	Бали
Блок 1. Фінанси	80 балів
Блок 2. Гроші та кредит	60 балів
Блок 3. Податкова система	60 балів
<i>Максимальна кількість балів 200</i>	

Оцінювання фахового іспиту здійснюється за такими критеріями:

Кількість балів	Критерії оцінювання
190-200	Вступник продемонстрував високий рівень теоретичних знань, виявив глибоке розуміння основних принципів і концепцій фахових дисциплін; відповіді свідчать про здатність до аналізу та ефективного засвоєння теоретичних знань; тестові завдання виконано повністю.
150-189	Вступник продемонстрував достатній рівень теоретичних знань та засвоєння основних принципів і концепцій фахових дисциплін; проте спостерігаються незначні прогалини в розумінні складніших аспектів цих дисциплін; тестові завдання виконано переважно правильно.
100-149	Вступник продемонстрував базові знання з фахових дисциплін, допустив помилки при відповіді на складніші питання, що вказує на певні прогалини в розумінні матеріалу; тестові завдання виконано частково.
0-99	Відповіді вступника свідчать про незадовільний рівень засвоєння принципів і концепцій фахових дисциплін, оскільки допущено помилки у більшості питань; тестові завдання виконано частково або неправильно.

Вступник, який набрав менше за 100 балів на фаховому іспиті, не допускається до участі у конкурсі на вступ для здобуття ступеню «бакалавр».